PRZEWODNIK PASJONATA

po siedmiu dziedzinach sztuki

O Ty! – co jesteś Miłości-profilem,

Któremu na imię ***Dopełnienie***

(Cyprian Kamil Norwid, *Fortepian Szopena*)

Bonum, *pulchrum*, *verum* – dobro, piękno i prawda to pojęcia, które od czasów Platona uznawane są za trzy nadrzędne wartości, trzy transcendentalia, jak mówił o nich później św. Tomasz z Akwinu. Sztuka pełniąca funkcję estetyczną koncentruje się przede wszystkim na pojęciu piękna, jednak odkrywa także prawdę o świecie i człowieku, nierzadko pozostając w służbie dobra. Taka sztuka niczym lutnia Orfeusza może poruszać drzewa, zatrzymywać rzeki w biegu, kruszyć najbardziej zatwardziałe eumenidowe serca. Sztuka jest absolutem – bytem doskonałym i wiecznym, artysta tworzy bowiem nieśmiertelność.

Czy sztuka ma za zadanie naśladować rzeczywistość, czy tworzyć nowe światy? Pełnić funkcję estetyczną, poznawczą, ludyczną, a może terapeutyczną? Czy powstaje pod wpływem natchnienia, czy też istnieją reguły, których należy przestrzegać w procesie tworzenia? Czy można jasno odpowiedzieć na pytanie, co jest sztuką, a co nią z pewnością nie jest?

Na przestrzeni wieków różne były koncepcje sztuki, przypisywano jej wiele funkcji, szukano różnych źródeł twórczości, odmiennie pojmowano także zadania artystów i wreszcie – proponowano różne klasyfikacje dziedzin sztuki. Z tego powodu nie można dziś arbitralnie wyznaczyć jej granic i wskazać jedynie słusznej klasyfikacji. Nie sposób podać dla takiej grupy cech koniecznych i wystarczających. Jest to pojęcie otwarte.

Człowiek w naturalny sposób dąży jednak do porządkowania rzeczywistości, między innymi poprzez klasyfikację różnorodnych zjawisk. Takich podziałów dokonywano w dziejach kultury od czasów antycznych. Aby opanować myślą różnorodne formy twórczości, chcemy zaproponować subiektywny przewodnik, w którym przedstawiono tytuły wybranych publikacji poświęconych siedmiu dziedzinom sztuki:

I. Architektura/Design.
II. Malarstwo/Rzeźba.
III. Literatura.
IV. Teatr.
V. Muzyka.
VI. Fotografia.
VII. Film.

Siedem to liczba symboliczna – oznacza jedność, pełnię, doskonałość. Te wyrazy z kolei oddają istotę sztuki, która – łącząc piękno, dobro i prawdę, żywioł apolliński i dionizyjski – stanowi „doskonałe-wypełnienie" rzeczywistości.

Wstęp: Dominika Duda
Wybór tekstów: Jadwiga Szypuła, Dominika Duda

I. ARCHITEKTURA/DESIGN

1. Beata Bochińska, *Zacznij kochać dizajn. Jak kolekcjonować polską sztukę użytkową,* wyd. Marginesy.

To poradnik nie tylko dla wytrawnych kolekcjonerów, ale dla wszystkich miłośników dobrego dizajnu. Lekko napisany, bogato ilustrowany, z praktycznymi poradami i wskazówkami. Zawiera informacje dla tych, którzy polują od dawna na rynkach staroci, i dla tych, którzy dopiero planują zacząć kolekcjonowanie pięknych przedmiotów użytkowych.

2. Irma Kozina, *Ikony dizajnu w województwie śląskim*, wyd. Design Silesia.

10 ikon projektowych z ostatnich 100 lat, od ziemi po niebo. Od radia, długopisu i mebli, przez wazony i serwisy kawowe, po motor, szybowiec oraz endoprotezę. Co je łączy? Przede wszystkim to, że zostały zaprojektowane i powstały na terenie obejmującym ziemie dzisiejszego województwa śląskiego.

3. Witold Rybczyński, *Jak działa architektura. Przybornik humanisty*, wyd. Katakter.

Witold Rybczyński odpowiada na najbardziej podstawowe pytania dotyczące architektury. Jakie są kulisy konkursów architektonicznych? Jak różni architekci odnoszą się do krajobrazu i otoczenia, w którym mają stanąć projektowane przez nich budynki? Co można wyczytać z planów i co wynika z doboru materiałów budowlanych? Bogato ilustrowana książka jest znakomitym wprowadzeniem do architektury nie tylko dla architektów, ale również dla tych, którzy chcieliby lepiej rozumieć otaczający nas świat.

4. Filip Springer, *Księga zachwytów*, wyd. Agora.

Przewodnik po tym, co w Polsce piękne, znaczące, koszmarne, monumentalne i widowiskowe. Filip Springer przejechał całą Polskę a teraz my, podążając jego śladem, możemy spojrzeć na nowo na gmachy, które zachwycają lub straszą. To również opowieść o historii polskiego gustu, myślenia o przestrzeni, o tym, co ładne, i tym, co użyteczne.

5. Deyan Sudjic, *B jak Bauhaus*, wyd. Karakter.

To fascynujący portret przedmiotów, z których powstał (i nadal powstaje!) nowoczesny świat. Deyan Sudjic, dyrektor Design Museum w Londynie, pisze o architekturze, o grach komputerowych na przykładzie serii *Grand Theft Auto*; zajmuje się tematami bardzo rozległymi (film, moda, funkcjonalizm), ale skupia się również na drobiazgach, które wszyscy dobrze znamy z codziennego życia. Dociekliwość, angielskie poczucie humoru i autoironia to cechy charakterystyczne książki.

6. Filip Springer, *Wanna z kolumnadą. Reportaże o polskiej przestrzeni*, wyd. Czarne.

Dlaczego w Polsce jest tak brzydko? Z Filipem Springerem podróżujemy przez kraj. Ta podróż okazuje się bardzo pouczająca, bo przykłady zgromadzone przez Springera to perełki absurdu, głupoty i złego gustu, o którym jednak, jak wiadomo, się nie dyskutuje.

7. **Marcin Wicha, *Jak przestałem kochać design*, wyd. Karakter.**

Książka napisana w błyskotliwy, dowcipny sposób. Składają się na nią krótkie, czasem jednostronicowe eseje/felietony/„sceny z życia". Autor sypie anegdotami, wyciąga z zakamarków pamięci zapomniane historie. A wszystko po to, by rzucać wyzwanie polskim rozbuchanym gustom, kpić z nich i szydzić, obnażać słabości. Lektura to lekka, mądra i wciągająca.

8. **John Zukowsky, *Przewodnik po współczesnej architekturze. Dlaczego wolno tak budować?*, wyd. Arkady.**

Autor prezentuje 100 nadzwyczajnych budowli powstałych w ciągu ostatnich siedmiu dekad. Są one dziełem architektonicznych wizjonerów XX wieku. Te jedyne w swoim rodzaju arcydzieła architektury są odzwierciedleniem czasów, w jakich powstały. Tym, co łączy wszystkie projekty architektoniczne, jest relacja między klientem a architektem…

9. ***Historia architektury*, red. naukowa Jones Denna, wyd. Arkady.**

Encyklopedyczny, bogato ilustrowany przegląd zagadnień związanych z architekturą. Proponuje wędrówkę przez wszystkie epoki i kontynenty, prezentuje setki budowli i ich twórców. Ułożone chronologicznie rozdziały zawierają historię każdego stylu i ukazują sylwetki jego najważniejszych przedstawicieli. Publikacja jest źródłem wiedzy i pozwala w pełni docenić miejsca, w których mieszkamy, pracujemy, modlimy się lub odpoczywamy.

II. MALARSTWO/RZEŹBA

1. **Marek Beylin, *Ferwor. Życie Aliny Szapocznikow*, wyd. Karakter.**

Jedna z najwybitniejszych rzeźbiarek XX wieku doczekała się swojej pierwszej biograficznej opowieści. Marek Beylin opisuje życie i twórczość Aliny Szapocznikow na tle artystycznej, obyczajowej i politycznej Europy – od Kalisza, w którym artystka przyszła na świat, przez łódzkie getto i powojenną Pragę, aż do socrealistycznej Warszawy i rewolucyjnego Paryża.

2. **Susie Hodge, *Przewodnik po sztuce współczesnej. Dlaczego pięciolatek nie mógł tego zrobić?*, wyd. Arkady.**

W tej prowokującej do myślenia książce Susie Hodge przygląda się 100 dziełom sztuki, które wywołały ogromną wrogość. Gruntownie i wyczerpująco tłumaczy, dlaczego sztuka współczesna nie jest i nigdy nie była dziecięcą zabawą. Książka pomaga zrozumieć, w jaki sposób sztuka ewoluuje od realistycznych dzieł wcześniejszych stuleci i stara się zmienić nasze nastawienie do prezentowanych prac podczas wizyt w galeriach.

3. ***Sztuka w naszym wieku*, red. Magdalena Miecznicka, wyd. Fundacja Sztuki Polskiej ING.**

To seria przewrotnych i często zabawnych esejów odpowiadających na najczęściej zadawane pytania dotyczące współczesnej sztuki. Jak odróżnić arcydzieło od sztampy? Kto jest dzisiaj artystą? Co decyduje o cenie dzieła? Przystępny język, poziom merytoryczny tekstów i jednocześnie świetna oprawa graficzna sprawiają, że to książka ciekawa zarówno dla koneserów, jak i laików, którzy chcieliby lepiej zrozumieć, co obecnie dzieje się w świecie galerii i wystaw.

4. **Magdalena Grzebałkowska, *Beksińscy. Portret podwójny*, wyd. Znak.**

Historia ojca i syna, dwóch outsiderów. Zdzisław Beksiński był znanym i cenionym malarzem, jego syn – Tomasz legendarnym dziennikarzem muzycznym, wiele lat związanym z Trójką. Obu połączyły skomplikowane, rodzinne losy i tragiczna śmierć. Kto widział film *Ostatnia rodzina* z pewnością sięgnie po książkę.

5. **Małgorzata Czyńska, *Kobro. Skok w przestrzeń*, wyd. Czarne.**

Po raz pierwszy ukazuje się książka opisująca tragiczne życie i fascynującą twórczość Katarzyny Kobro, przedstawicielki awangardy artystycznej dwudziestolecia międzywojennego, żony Władysława Strzemińskiego. /Wkrótce na ekranach ukaże się ostatni film Andrzeja Wajdy *Powidoki* (polski kandydat do Oskara) inspirowany życiem Władysław Strzemińskiego/. Katarzyna Kobro, niedoceniona za życia, dopiero 50 lat po śmierci została uznana za jedną z najwybitniejszych polskich rzeźbiarek XX wieku.

6. **Angelika Kuźniak, *Stryjeńska. Diabli nadali*, wyd. Czarne.**

Malarka Zofia Stryjeńska nie znosiła nudy i poprawności. Jej cięty język i ekscentryczne zachowanie wywoływały popłoch, ale i fascynowały. Talent Zofii Stryjeńskiej szybko doceniono w Europie, nazywano ją księżniczką malarstwa polskiego i boginią słowiańską. Po wojnie została całkiem zapomniana, aż do wystawy w Muzeum Narodowym w Krakowie w 2008 roku. Zmarła w 1976 roku w Genewie.

7. **David Hockney, Martin Gayford, *Historia obrazów*, wyd. Rebis.**

Historia obrazów rozpoczęła się w jaskini i tymczasem kończy się na ekranie komputera. Kto wie, w jakim kierunku to pójdzie? David Hockney, jeden z najważniejszych twórców współczesnych, wspólnie z krytykiem sztuki Martinem Gayfordem stawia pytania o to, jak i dlaczego od tysiącleci tworzono obrazy. Jak pokazać ruch w nieruchomym obrazie albo na odwrót – co zbliża film i telewizję do dawnych mistrzów? Co widać na obrazie – prawdę czy fałsz? Autorzy w jednym tomie pomieścili całą historię obrazu, ale uczynili to na swoich zasadach, zaskakująco, a nawet brawurowo.

III. LITERATURA

1. **Ryszard Koziołek, *Dobrze się myśli literaturą*, wyd. Czarne.**

   Autor czyta literaturę wnikliwie i namiętnie, to „prowokujący erudyta, zadziorny eseista, zaskakujący intelektualista. Pisze, jak mało kto. Trochę przesadza z tym pozytywizmem, ale *nobody's perfect*" (Michał Paweł Markowski). Książka jest zbiorem esejów, w których autor sięga zarówno do twórczości pisarzy współczesnych, jak i klasyków polskiej literatury.

2. **Michał Paweł Markowski, *Życie na miarę literatury*, wyd. Homini.**

   Autor w swoich esejach próbuje uzmysłowić czytelnikowi, że „literatura nie jest *dodatkiem* do życia, lecz jego nieusuwalnym żywiołem; że literatura nie pojawia się na marginesach społecznego życia, lecz wbudowana jest w jego tkankę; że literatura nie zawęża widzenia świata, lecz je poszerza; że literatura nie odgradza od prawdziwej egzystencji, lecz ją wystawia na próbę i tym samym wzmacnia".

3. **Umberto Eco, *O literaturze*, wyd. Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza.**

   Zbiór osiemnastu szkiców poświęconych literaturze, w których autor, prowadząc dialog z samym sobą i z odbiorcą, odkrywa przed czytelnikiem warsztat literaturoznawcy. Eseje odznaczają się niezwykłą erudycją, błyskotliwością i dowcipem. Solidna dawka wiedzy krytycznoliterackiej, semiotycznej i filozoficznej dla ambitnych i wymagających czytelników.

4. **Anna Burzyńska, Michał Paweł Markowski, *Teorie literatury XX wieku*, wyd. Znak.**

   Pozycja obowiązkowa dla przyszłych studentów polonistyki i pasjonatów literaturoznawstwa. Każdemu z omawianych nurtów teoretycznoliterackich poświęcony został osobny rozdział, uzupełniony przydatnymi dodatkami takimi, jak: wyjaśnienie kluczowych pojęć, chronologia i obszerna bibliografia. Niewątpliwym atutem książki jest przejrzystość wykładu i obrazowy język. Podręcznikowi towarzyszy, wydana w osobnym tomie, antologia tekstów.

5. **Justyna Sobolewska, *Książka o czytaniu*, wyd. Iskry.**

   Książka jest swoistą „anatomią czytania". Autorkę interesują zwyczaje czytelnicze, miejsca, w których czytamy, sposoby układania książek na półkach i zakładania stron, wspomnienia związane z czytaniem – wszystko to mówi o nas wiele. Książki, które czytamy, tworzą naszą autobiografię. Pamiętamy o pewnych wydarzeniach, uczuciach, przełomach właśnie w związku z lekturami, które wtedy czytaliśmy. Wędrowanie śladem książek czasem otwiera kolejne szufladki w pamięci.

6. **Stanisław Barańczak, *Pegaz zdębiał. Poezja nonsensu a życie codzienne: wprowadzenie w prywatną teorię gatunków*, wyd. Prószyński i S-ka.**

   W książce nawiązującej do dzieła Juliana Tuwima *Pegaz dęba* autor w niezwykle dowcipny sposób kataloguje rozmaite zabawy literackie, tworząc swoistą typologię gatunków. Są wśród nich: *alfabetony*, *palindromadery*, *onanagramy*, *mankamęty*,

obleśniki, *idiomatoły*, *poliględźby*, *liberyki*, *turystychy*, *bezecenzje*. Barańczak, znakomity tłumacz twórczości pisarzy angielskich i amerykańskich, bawi się literaturą, tworząc zaskakujące i absurdalne przekłady różnych tekstów. Wszystkim zainteresowanym sztuką tłumaczenia warto polecić inną książkę tego autora: *Ocalone w tłumaczeniu*.

7. Alicja Zdziechiewicz, *O czym nie mówią nam poloniści*, wyd. Wydawnictwo Szkolne PWN.

Dlaczego Mickiewicz, Słowacki i Norwid musieli mieć więcej niż jeden pogrzeb? Czego próbował Witkacy? Jak wyglądała codzienna higiena w soplicowskim dworze? Autorka w swojej książce stawia pytania, na które w podręcznikach szkolnych nie sposób znaleźć odpowiedzi, gromadzi ciekawostki z życia wielkich pisarzy, skupia się na zagadnieniach zwykle pomijanych na lekcjach języka polskiego. Polecamy także inne książki z serii „Literatura i kontrowersje".

8. Małgorzata Tkacz, *Baśnie zbyt prawdziwe. Trzydzieści lat fantasy w Polsce*, wyd. Gdański Klub Fantastyki.

Interesujesz się literaturą fantastyczną? Myślisz, że wiesz o niej wszystko? Książka Małgorzaty Tkacz to obowiązkowa pozycja dla amatorów tego gatunku. Autorka tworzy typologię literatury *fantasy* i opisuje rozmaite jej pododmiany: *high*, *low*, *fairytale*, *heroic*, *contemporary*, *historical*, *urban*, *rural*, *comic, dark*, pozwalając czytelnikowi zrozumieć wielopoziomowość literatury nieprawdopodobieństwa i zaskoczenia.

9. Agnieszka Wypych, *Kryminałki detektywa Marca Lou*, wyd. Harmonia.

Książka dla miłośników literatury detektywistycznej adresowana specjalnie do młodego czytelnika. Składa się z dwóch części: w pierwszej znajduje się kilkanaście opowiadań zwanych *kryminałkami*, zaś druga część jest zbiorem esejów poświęconych analizie i interpretacji świata przedstawionego w utworach i zawierających garść rozważań teoretycznoliterackich.

IV. TEATR

1. Wojciech Kałużyński, *Kino, teatr, kabaret w przedwojennej Polsce: artyści, miejsca, skandale,* wyd. Dom Wydawniczy PWN.

Zamiarem autora – jak sam zdradza we wstępie do tego pięknie opracowanego albumu – było ukazanie wielkich i pomniejszych twórców i gwiazd międzywojnia, „po których pozostały historie tak ciekawe, że szkoda, by odeszły w zapomnienie".

2. Joanna Lissner, Bolesław Korzeniowski, Dagmara Sołdek, *Teatr i jego dzieje. Co to jest teatr*, wyd. Lissner Studio.

W książce znajdziesz podstawowe informacje o teatrze, jego historii i strukturze. Autorzy pokazują teatr od wewnątrz na przykładzie spektaklu *Przygody Sindbada Żeglarza* wystawianego w Teatrze Polskim w Warszawie. Odwiedzają wszystkie pracownie teatralne, przedstawiają ludzi pracujących nad ostatecznym kształtem przedstawienia.

3. ***Teatr elżbietański*, red. Agata Chałupnik, wyd. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.**

   W książce zamieszczono teksty autorstwa najwybitniejszych badaczy twórczości Szekspira. Dotyczą one problemów techniki inscenizacji, relacji teatru do polityki i władzy, uwzględniają kontekst kulturowy, burząc jednocześnie stereotypowe przekonania i wyobrażenia na temat teatru elżbietańskiego.

4. **Dobrochna Ratajczakowa, *Galeria gatunków widowiskowych, teatralnych i dramatycznych*, wyd. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.**

   Podręczny słownik gatunków dramatycznych (powstałych z inspiracji literackich i podporządkowanych zasadom praktyk pisarskich w różnych epokach), gatunków teatralnych (przeznaczonych wyłącznie na scenę) oraz gatunków widowiskowych (opartych na scenariuszach rozmaitej proweniencji).

5. **Andrzej Siedlecki, *Być aktorem. Podstawy techniki aktorskiej. Teatr, film, telewizja, radio*, wyd. Wydawnictwo Oświatowe Fosze.**

   Syntetyczny i przyjazny czytelnikowi podręcznik, który w prosty i przejrzysty sposób opisuje drogę, jaką musi przebyć osoba marząca o zawodzie aktora. Każdy, kto zamierza w przyszłości zajmować się sztuką aktorską, z pewnością przeczyta tę książkę z ciekawością i uwagą.

6. ***Teatr wśród mediów*, red. Artur Duda i in., wyd. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.**

   Czy teatr jest, czy nie jest medium? To środek przekazu taki jak media elektroniczne czy inny? Jakie miejsce zajmują teatr i performanse na żywo we współczesnej mediasferze? Książka stanowi próbę głębszego zastanowienia nad złożonością relacji teatr – media bez przeciwstawiania i ostrych rozgraniczeń.

7. ***Tradycja romantyczna w teatrze polskim*, red. Dariusz Kosiński, wyd. Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego „Societas Vistulana".**

   Tradycja romantyczna jest fascynującym dziedzictwem, które polska humanistyka wciąż na nowo odczytuje. Autorzy zastanawiają się, jakie pytania romantycznym utworom i ich dziedzictwu zadaje współczesny teatr. Zebrane teksty pokazują w nowym świetle między innymi niektóre aspekty twórczości Słowackiego i Mickiewicza.

8. **Marcin Górecki, *Młodzi czarodzieje. „Dziady" w teatrze polskim w latach 1990-2010 – recepcja i interpretacja*, wyd. Katedra Wydawnictwo Naukowe.**

   Książka podejmuje problematykę inscenizacji *Dziadów* Adama Mickiewicza, które wystawione zostały w Polsce pod koniec XX i na początku XXI wieku. Autor przedstawia przemiany, jakim ulegał dramat w koncepcjach reżyserskich oraz w sposobie odbioru przez widzów, a także dokumentuje dwudziestoletni okres działalności polskiej krytyki teatralnej.

9. ***Współczesny teatr i film wobec wyzwań nowych mediów*, red. Bartłomiej Oleszko, Marzenna Wiśniewska, wyd. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.**

To książka, w której czytelnik odnajdzie zbiór refleksji, a także szereg pytań, jakie niesie ze sobą badanie dialogu teatru i filmu z rozmaitymi mediami elektronicznymi. Autorzy tekstów to głównie młodzi badacze, którym nieobce są rozmaite teorie kulturoznawcze, medioznawcze, filozoficzne oraz socjologiczne.

V. MUZYKA

1. ***1001 albumów muzycznych, historia muzyki rozrywkowej*, red. Robert Dinery, wyd. Dom Wydawniczy Elipsa.**

Znakomity przewodnik po historii najlepszych albumów muzyki rozrywkowej, od początków rocka w latach 50. XX w. po technologiczne i elektroniczne innowacje pierwszej dekady XXI w. Przekrojowa wiedza i przenikliwe, krytyczne spojrzenie 96 uznanych na świecie dziennikarzy muzycznych, 900 okładek płyt, a także fotografie zespołów i innych wykonawców. Obowiązkowa lektura dla fanów muzyki rozrywkowej.

2. **Filip Łobodziński, Grzegorz Brzozowicz, *100 płyt, które wstrząsnęły światem. Kronika czasów popkultury*, wyd. Iskry.**

Pierwsza polska publikacja przedstawiająca historię muzyki popularnej; omawia również dorobek wykonawców alternatywnych. Obok omówienia konkretnej płyty znajdziemy kalendarium wydarzeń politycznych, społecznych i kulturalnych, co pozwala dobrze umiejscowić płytę w odpowiednim kontekście i odnaleźć pozamuzyczne źródła inspiracji jej twórców.

3. **Marlon James, *Krótka historia siedmiu zabójstw,* wyd. Wydawnictwo Literackie.**

Napisana z rozmachem, pomysłowa, hipnotyzująca… Powieść przedstawia fabularyzowane tło zamachu na Boba Marleya i przypomina wciągający serial. Nic dziwnego, że decyzję o przyznaniu *Krótkiej historii siedmiu zabójstw* prestiżowej nagrody Man Booker Prize jury podjęło jednomyślnie, w niespełna dwie godziny. Stacja HBO, producent słynnej *Gry o tron*, już pracuje nad serialem będącym ekranizacją książki Jamajczyka.

4. **Pascal Quignard, *Wszystkie poranki świata*, wyd. Prószyński i S-ka.**

Przybity śmiercią młodej małżonki, ekscentryczny muzyk osuwa się coraz bardziej w swój świat, w którym niepodzielnie rządzą muzyka i wspomnienia o zmarłej żonie. Zarazem w świecie rośnie jego sława. Pewnego dnia w jego domu pojawia się młody człowiek, który chce kształcić się u mistrza. To książka o roli muzyki w życiu, o wyborach artystycznych i życiowych oraz o konsekwencji tych wyborów.

5. ***Patrick Süskind, Kontrabasista i inne utwory*, wyd. Świat Książki.**

Kontrabasista to monolog muzyka, który opowiada historię swojego życia, przeplatając ją z historią własnej miłości do kontrabasu. Instrument, podobnie jak to ma miejsce w orkiestrze, staje się ogniskiem, wokół którego skupiają się inne wydarzenia z życia kontrabasisty. To on nadaje mu rytm, charakter i daje muzykowi niezwykłe poczucie bezpieczeństwa. I to właśnie ono rodzi w kontrabasiście pozornie niepojęty lęk.

6. **Jan Skaradziński, *Dżem. Ballada o dziwnym zespole*, wyd. In Rock Music Press.**

Biografia kultowego zespołu Dżem, autoryzowana przez muzyków i przetykana ich wypowiedziami. Do tego opinie o Dżemie innych rockowych tuzów oraz osób z otoczenia grupy. W książce znajdziemy również szczegółową dyskografię z reprodukcjami okładek, dokładne kalendarium uwzględniające wszystkie koncerty Dżemu oraz obszerny wybór listów od fanów. Całość uzupełnia ponad sto zdjęć.

7. **Daniel Wyszogrodzki, *Satysfakcja. 50 lat The Rolling Stones*, wyd. In Rock Music Press.**

Satysfakcja. 50 lat The Rolling Stones to barwna, dynamiczna i pełna humoru opowieść o najpopularniejszym zespole wszech czasów. To również skonstruowana z niesłychaną lekkością opowieść o popkulturze na przestrzeni pięciu dekad.

VI. FOTOGRAFIA

1. **Andrzej Artur Mroczek, *Książka o fotografowaniu*, wyd. Znak.**

Pozycja obowiązkowa dla wszystkich miłośników fotografowania. Autor w przystępny sposób udziela rad i wskazówek dotyczących tej niełatwej sztuki. Lektura pouczająca dla wszystkich – zarówno początkujących, jak i bardziej zaawansowanych. Nie jest to jednak typowy podręcznik naszpikowany trudnymi terminami, lecz pasjonujący przewodnik po sztuce, która pozwala uchwycić i zatrzymać ulotną chwilę.

2. **Susan Sontag, *O fotografii*, wyd. Karakter.**

Zbiór esejów zawierających filozoficzne rozważania, w których autorka odpowiada na pytania o istotę fotografii oraz jej związki z innymi dziedzinami sztuki. Zastanawia się nad tym, jak robienie zdjęć zmienia sposób postrzegania świata, a także w jaki sposób pozwala interpretować otaczającą nas rzeczywistość.

3. **Mi Martin Evening, *Mistrzowska edycja zdjęć. Adobe Photoshop CS5/CS5 PL dla fotografów*, wyd. Helion.**

Książka przeznaczona dla wszystkich osób, które chcą używać Photoshopa w codziennej pracy. Po jej przeczytaniu bez problemu poradzisz sobie z wykorzystaniem narzędzi do obróbki zdjęć. Nauczysz się m.in. profesjonalnie retuszować zdjęcia, korzystać z filtrów, warstw oraz masek, wyostrzać obraz, korygować kolory, kadrować.

4. **chael Freeman. *Okiem fotografa. Sztuka komponowania i projektowania zdjęć cyfrowych*, wyd. G+J RBA.**

   Jedną z kluczowych umiejętności fotografa jest zdolność dostrzegania w obrazie potencjału, a także tworzenia interesującej kompozycji. Kompendium autorstwa Michaela Freemana dostarcza niezbędnej wiedzy w zakresie kadrowania zdjęć, uwzględniając możliwości, jakie dają nowoczesne technologie – aparaty cyfrowe oraz narzędzia do edycji obrazu. Polecamy także inną książkę tego autora: *Czarno-biała fotografia cyfrowa*.

5. **David duChemin, *W kadrze: rozważania na temat wyobraźni fotografa*, wyd. Galaktyka.**

   Autor okiem doświadczonego fotografa i podróżnika podpowiada, jak za pomocą zdjęć opowiedzieć pasjonującą i pełną emocji historię. Podkreśla znaczenie wyobraźni w procesie fotografowania. Koncentruje się przede wszystkim na pytaniach: co i dlaczego fotografować, a nie jak i czym. Polecamy także inne książki tego autora: *Poza kadrem: żyć fotografią, żyć z fotografii* oraz *Pracując nad kadrem: w cyfrowej ciemni*.

6. **Wojciech Nowicki, *Dno oka. Eseje o fotografii*, wyd. Czarne.**

   Zbiór szkiców, które są owocem wielkiej pasji i miłości do fotografowania. Każde zdjęcie zamieszczone w książce jest punktem wyjścia do rozważań nad sztuką fotografii. Lektura dostarcza niezwykłych wrażeń estetycznych i intelektualnych, stając się swoistą podróżą w głąb wyobraźni – na samo *dno oka*, w którym odbija się otaczająca nas rzeczywistość i przeszłość utrwalona za pomocą obiektywu. Polecamy także inne książki tego autora: *Odbicie* oraz *Jerzy Lewczyński. Pamięć obrazu*.

7. **Ross Hoddinott, *Poradnik fotograficzny*, wyd. Galaktyka.**

   Poradnik, w którym autor skupia się przede wszystkim na kwestiach technicznych, takich jak: podstawy ekspozycji, ustawienia aparatów cyfrowych, światło zastane i błyskowe, filtry, sposoby obróbki zdjęć w programach graficznych. Walorem książki jest bogaty materiał fotograficzny – przykładowe zdjęcia oraz opis ich wykonania. Całość dopełnia słownik pojęć z zakresu fotografii oraz wykaz przydatnych stron internetowych.

8. ***100 fotografii, które zmieniły świat*, red. Margherita Giacosa i in., wyd. Olesiejuk.**

   Ten wyjątkowy album przedstawia wydarzenia ostatniego półtora wieku widziane okiem fotografów: zarówno gigantów tej dziedziny, jak i nieustraszonych reporterów wojennych, a także reżyserów filmowych, których kadry przeszły do historii kina. Do tego grona dołączają anonimowi i mało znani autorzy, którzy znaleźli się w odpowiednim miejscu w odpowiednim czasie. Każdemu zdjęciu towarzyszy opis, przybliżający okoliczności jego powstania.

9. **Jacek Bonecki, *Podróżnik fotograficzny*, wyd. Edipresse Polska.**

   Synteza albumu i poradnika. Opowieść o fotograficznej przygodzie, która stała się sposobem na życie. Autor z absolutnie nowatorskim spojrzeniem na tę dziedzinę sztuki zachęca nas do otworzenia się na piękno otaczającego świata. Zaletą *Podróżnika* są piękne fotografie, niebanalne opisy, bezcenne sugestie, duża dawka wartościowej wiedzy oraz specyficzne dla autora poczucie humoru. Książka została wzbogacona o innowacyjne rozwiązanie na rynku wydawniczym – aplikację TAP2C. Dzięki niej czytelnicy mogą skorzystać z dodatkowych treści multimedialnych.

10. Joe McNally, *Z pamiętnika lampy błyskowej*, wyd. Galaktyka.

W książce autor ukazuje kulisy swojej pracy i dzieli się z czytelnikami sposobami na stworzenie cudownego oświetlenia, dzięki któremu powstają wspaniałe fotografie. Kluczową rolę w robieniu zdjęć odgrywa światło, a autor jak mało kto potrafi o nim opowiadać, nadawać mu pożądany kształt i kolor, kontrolować je, sprawiać, aby padało właśnie tam, gdzie jest potrzebne, a nawet tworzyć światło przy pomocy małych lamp błyskowych.

11. Tom Ang, *Fotografia cyfrowa. Podręcznik*, wyd. Arkady.

Oprócz podstawowych porad dotyczących fotografowania podręcznik zawiera opisy najnowszych trendów artystycznych, ostatnio opracowanych metod obróbki obrazu oraz najświeższe informacje na temat technologii i sprzętu. Zawiera wiele nowych zdjęć zrobionych przez autora specjalnie do tego wydania.

12. Bryan Peterson, *Fotografia bez tajemnic*, wyd. Galaktyka.

Kompleksowy przewodnik, który pomoże ci robić lepsze zdjęcia w każdej sytuacji i każdym aparatem. Dzięki niemu zrozumiesz ekspozycję, nauczysz się bardziej kreatywnego patrzenia i komponowania obrazów, poznasz magię światła. Polecamy także książkę tego samego autora: *Kompozycja bez tajemnic*.

VII. FILM

1. Alberto Fuguet, *Filmy mojego życia*, wyd. muchaniesiada.com.

Podróżujący z Chile do Japonii młody sejsmolog Beltrán Soler zatrzymuje się w hotelu na obrzeżach Los Angeles i, zamiast kontynuować lot, pisze listę najważniejszych filmów swojego życia. To filmy, które oglądał w ważnych momentach swojego życia i z ważnymi dla siebie osobami. Niezwykła historia o dojrzewaniu, polityce i popkulturze.

2. Tadeusz Sobolewski, *Za duży blask. O kinie współczesnym*, wyd. Znak.

Znakomity krytyk filmowy przedstawia wybór tekstów na temat współczesnego kina. Sylwetki najwybitniejszych polskich artystów, wywiady i omówienia najciekawszych filmów zagranicznych tworzą cenny przewodnik dla wszystkich filmoznawców i amatorów dobrego kina. Warto wiedzieć, dlaczego znawca polskiej klasyki ceni *Pianistkę* i *Ghost Doga*, a nie podobał mu się film *Tańcząc w ciemnościach* Larsa von Triera.

3. Wiesław Kot, *100 najważniejszych scen filmu polskiego*, wyd. Poznańskie.

Książka znanego filmoznawcy to rodzaj przewodnika po dorobku polskiego filmu. Nie jest przeznaczona do lektury jednokrotnej – to przystępny kurs dla każdego, kto próbuje poznać bogactwo polskiego filmu. Każda omawiana scena jest zachętą do odkrycia dzieła filmowego, które ciągnie za sobą pasjonującą historię.

4. **Andrzej Wróblewski, *Reżyserzy*, wyd. Wielka Litera.**

Autor miał wyjątkową okazję rozmawiać z najważniejszymi mistrzami współczesnego kina, tak różnymi jak David Cronenberg i Ken Loach, Quentin Tarantino i James Ivory, Wim Wenders i Woody Allen. Co ci wielcy artyści mają do powiedzenia, a czego nie mówią nam ich filmy? Co w człowieku i w świecie jest dla nich najważniejsze? Jaki jest ich stosunek do rzeczywistości Hollywoodu i do kogo adresują swe dzieła? Jakiego filmu nigdy nie chcieliby nakręcić? Czy mają zahamowania, co ich śmieszy, co przeraża, co myślą o sławie, starości, śmierci, Bogu, przemianach dzisiejszego świata.

5. **Andrzej Klim, *Tak się kręciło. Na planie 10 kultowych filmów PRL.*, wyd. PWN.**

Dziesięć kultowych filmów z czasów PRL-u, które budziły i nadal budzą sentyment. Autor ubarwia swoją opowieść śmiesznymi, a niekiedy przerażającymi anegdotami z minionych czasów, wspomnieniami i opisami perypetii filmowców. Wprowadza czytelnika w świat peerelowskiej produkcji filmowej, przywołuje wydarzenia, o których wiedzą jedynie ich uczestnicy, a które szokują nawet dziś. Wspomina twórców, którzy mierząc się z trudnościami epoki, nigdy nie zrezygnowali z magii kina.

6. **Łukasz Figielski, Bartosz Michalak, *Prywatna historia kina polskiego*, wyd. słowo/obraz/terytoria.**

Łukasz Figielski i Bartosz Michalak zebrali wypowiedzi ludzi, którzy współtworzyli 23 polskie filmy od *Zakazanych piosenek* Buczkowskiego począwszy, na *Pasażerce* Munka skończywszy. Każdy z filmów jest tu ujęty według tej samej formuły: najpierw czołówka, potem streszczenie i wreszcie „montaż" wypowiedzi osób, które uczestniczyły w jego realizacji. Jako tło służą zdjęcia, plakaty i wycinki z prasy poświęcone przedstawianym fabułom.

7. **Tadeusz Lubelski, *Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty*, wyd. TAiWPN Universitas.**

Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty to zawarte w jednym tomie syntetyczne ujęcie całych dziejów kina polskiego. Autor analizuje najwybitniejsze polskie filmy fabularne, dokumentalne i animowane, przedstawia biografie twórców i najważniejsze konteksty kina.